

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrtni strani Din 500.—, 1/4 strani
Din 250.—, 1/8 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Naša dika in naša dolžnost.

V Beogradu je bil pretekli mesec ustanovljen srbski klub, ki mu je namen, po speševati razvoj in napredek kulture srbskega naroda. V Novem sadu (v nekdanji Vojvodini) izhajajoči srbski list »Dan« je ustanovitev tega kluba pozdravil s poudarkom, da ta pozdrav velja samo nepolitičnemu klubu. Kot političen klub bi mogel samo povečati že tako velike zablode v pojmi, ki danes ovirajo urejanje jugoslovanskega narodnega in kulturnega življenja. Dobrodošel pa je ta klub, če si ne bo postavil drugih nalog razen onih, ki se nanašajo na širjenje kulture v srbskem narodu. Za kulturno organizacijo najmanj organiziranega srbstva, v katerem se nahajajo največje razlike, je treba delovati resno in smotno; sodelovati morajo šola, cerkev in družba.

»Ako si predočimo«, nadaljuje doslovno list, »kulturno raven po ostalih pokrajinah Jugoslavije, vidimo, da je zadovoljivo edino kulturno stanje Slovencev. In naša sreča je, da smo na tem tako izpostavljenem delu Jugoslavije resnično kulturni. To nam je najboljše jamstvo, da bomo obstali v borbi v tem delu države, kjer se tareta dve veliki kulturi, nemška in italijanska. Ni gol slučaj, da stojimo v pogledu kulture najboljše v Sloveniji. Stoletni kulturni vplivi so naučili Slovence, kako se je treba braniti pred raznarodovanjem. Ako bi Slovenci ne bili pravočasno spoznali pomena kulture, bi jih najbrž že davno ne bilo več.«

To je javno priznanje višini naše ljudske kulture. Ako sami poudarimo naše kulturno stanje, se nekaterikom dozdeva, da stvar preveč diši po samohvali. Če nas drug pohvali, odpade vsaka možnost takšnega očitka. Zato beležimo izjavo bratskega nam srbskega lista z zadovoljstvom. Vrednosti naše narodne kulture nič ne zmanjšuje, marveč jo povišuje ugotovitev novosadskega lista, da je naša ljudska kultura nujno delo narodne samoobrane. To je ugotovitev dejstva, ki ga spričuje zgodovina. Dejstvo pa je to: Ako bi naše ljudstvo ne bilo ustvarilo svoje narodne kulture, iz katere je neprestano črpalo duhovne in moralne sile, bi bilo ostalo zgolj ljudski material za širitev drugih narodov na njegovi lastni zemlji; že davno bi bilo postalo plen germanizacije, italijanizacije in madžarizacije. S svojo narodno kulturo smo sebe ohranili ter hkrati tudi zadolžili svoje jugoslovanske brate, ker bi brez nas in naše kulture tekla meja jugoslovanstva veliko južneje.

Ugotovitev prvenstva slovenske narodne kulture v Jugoslaviji ne sme drugod vzbuditi zavisti ali nezadovoljstva. »Sr-

bom in Hrvatoma«, odkrito izpoveduje srbsko novosadsko glasilo »Dan«, »zato ne sme biti krivo, ako je danes slovenska kultura na višji stopnji od srbske in hrvatske. Nasprotno, tega se moramo samo veseliti, pa moramo stremeti, da se tudi med Srbi in Hrvati čimprej dosežejo stoddstotna pismenost, družabna in gospodarska organizacija in zlasti tudi slovenska delavnost. Pri današnjem stanju vidimo, da srbsko-hrvatsko razumnštvo zaostaja za slovenskim. Inteligenca je torej treba najprej preroditi in usposobiti za resnično delo med ljudstvom. Ta prepoved se ne da doseči s pomočjo političnih strank, ki predstavljajo za Srbe in Hrvate vse.«

Novosadsko glasilo pravilno poudarja, da politika ni edino in vse, prosveta ni samo enakovredna, marveč nadvredna. Zato izjavi zaključek: Srbska in hrvatska kultura in prosveta naprej! Za nas pa sledi zaključek, ki ga novosadski list ne

poudarja: Tudi slovenska kultura in prosveta naprej! Že stari Rimljani so imeli pregovor: »Kdor ne napreduje, nazaduje.« Slovenci ne smemo nazadovati. Od božje previdnosti nam dana naloga še ni končana. Kakor poedinec svoje naloge ni končal, dokler biva na zemlji, tako tudi narod ne. Ako bi narod sebi utvarjal, da je svojo nalogo izvršil, bi s tem dokazal svojo godnost za to, da napravi na svoji zemlji prostor kakšnemu drugemu narodu. Za izvršitev življenjske naloge pa dela kakor poedinec tako narod sposobnega — prosveta. Zato je prosveta dolžnost vsakega: preprostega človeka, da se izobrazi, razumnika pa, da druge izobrazuje. Kdor te naloge ne vrši, je mrtev član ljudske skupnosti. Naše ljudstvo je živelo in živi od duha: od narodnega in katoliškega duha. Naša slovenska in katoliška prosveta naj to življenje ohranja, množi in okreplja. Zavedajmo se vsi, da je prava, solidna ljudska prosveta naša največja dika, pa tudi naša najvestnejša dolžnost.

V NAŠI DRŽAVI.

Kmetijske zbornice. Kmet iz Dravske doline piše: Skoraj vsak stan v državi že ima svoje stanovske zbornice, le najštevilnejši kmečki stan je še nima. Naša stanovska zbornica bo nam v prid, ker bode tudi kmet prišel do zastopstva svojih koristi ter se lažje obranil sebi škodljivih elementov. Da bomo pripravili med nami tla za kmetijsko zbornico, sklenimo, da hočemo v letošnjem letu se združiti vsi kmetje v Kmečko zvezo, ki je zdaj edina naša obramba, h kateri se lahko zatečemo. Tako bomo potem pod skupno zastavo šli v dolgo zaželjeno kmetijsko zbornico. Bog živi!

V DRUGIH DRŽAVAH.

Svet Društva narodov uredil dve važni vprašanji. Na tokratnem zasedanju Sveta Društva narodov v Ženevi sta bili rešeni dve važni vprašanji. Predvsem je urejeno vprašanje prostega mesta Gdansk. Dosedanji komisar Gdanska, od Društva narodov imenovani g. Lester, bo zamenjan z drugo osebnostjo. Novega komisarja Gdanska bo imenoval predsednik gdanskega senata, člani odbora treh in poljski zunanji minister Beck, ki se je ve-

liko trudil, da je došlo glede Gdanska do pomirjenja. — Drugi uspeh beleži Svet Zveze narodov radi povsem mirne uravnave spora med Turčijo ter Francijo glede ozemlja Aleksandrette in Antiohije na severu Sirije v Mali Aziji. Pokrajina Aleksandrette dobi popolno neodvisnost v notrajnih zadevah, v zunanji politiki jo bo pa vodila Sirija. Uradni jezik bo turški. Svet Društva narodov pa bo določil pogoje glede rabe drugega jezika. Nadzorstvo bo vršil francoski odposlanec, katerega bo imenoval Svet Zveze narodov. Na aleksandretskem ozemlju ne sme biti vojaštva in se ne sme uvesti vojaška obveznost. V omenjenem sporu so zmagali Francozi. Turkom so pustili turški jezik, sami so si pa pridržali nad pokrajino po svojem odposlancu nadzorstvo. Treba je namreč omeniti, da so odkrili francoski strokovnjaki v pokrajini Aleksandrette bogate petrolejske vrelce, kojih izrabo bo vodil zastopnik Francije. — Svet Društva narodov je zaključil 49. zasedanje dne 27. januarja.

Nemčija in kolonije. Vedno bolj prodirajo v javnost zatrddila, da je sklenila Nemčija s Portugalsko pogodbo na 99letno izrabo kolonije Angola v jugozap. Afriki. Angola je šestkrat večja nego Jugoslavija, a šteje samo 2 in pol milijona prebivalcev. Portugalska ima Angolo od leta 1481 in je pošiljala tjakaj kaznjence. Kolonija je bogata na raznih rudah in se bo dala uporabljati za bombaževе nasade. Pri izkoriščanju Angole bodo sodelovala številna nemška denarna podjetja. — S

Širite „Slov. gospodarja“!